

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Београд
412-23/2025

АДВОКАТСКА КОМОРА ПОЖАРЕВАЦ

Примљено датум	Радна јединица	Број
16.10.26		374/25 JP

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

 YUCOM | Komitet pravnika
za ljudska prava

дел. бр.27313 датум: 3.10.2025.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ
МОНИТОРИНГ ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА

Извештај о посети Полицијској управи у Пожаревцу

Београд, октобар 2025. године

Доведеним и задржаним лицима се омогућава да позову браниоца по свом избору или им се у случају обавезне одбране, када немају изабраног браниоца, исти одређује по службеној дужности. Полицијски службеници обавесте надлежног тужиоца о потреби да се лицу додели бранилац по службеној дужности након чега их тужилац обавештава о конкретном браниоцу који је постављен.

Увидом у решења о задржавању и записнике о задржавању лица, утврђено је да лица која су задржана у прекршајном поступку или у складу са правилима о безбедности саобраћаја на путевима нису желела да ангажују браниоца.

Сва лица задржана у кривичном поступку су имала или изабраног браниоца или им је постављен бранилац по службеној дужности. Записници о задржавању садрже податке о томе да ли је бранилац ангажован, његово/њено име и презиме и време када је контактиран, када је приступио задржаном лицу и када је обавио разговор са лицем.

У неколико предмета о задржавању лица у ПУ Пожаревац-седиште, као и у ПС Жабари у записницима о задржавању, бранилац је контактиран у исто време када је и приступио у службене просторије и обавио разговор са лицем (нпр. у 23:50). Према наводима полицијских службеника реч је о томе да су у тим ситуацијама контактирани адвокати, али да се нису појавили у службеним просторијама, односно одмах током телефонског разговора су најавили да неће доћи, а систем не дозвољава полицијским службеницима да непопуњеним оставе поља у које треба унети податке о временима када је адвокат приступио службеним просторијама и обавио разговор, те да у таквим ситуацијама уписују време када су адвоката контактирали.

Према стандардима ЦПТ право на приступ адвокату током полицијског задржавања мора да подразумева и право на поверљив разговор са адвокатом. Од јасне је суштинске важности да адвокат буде у непосредном, физичком присуству лица лишеног слободе, с обзиром на то да се то сматра механизмом заштите од злостављања (за разлику од средства обезбеђивања праведног суђења). То је једини начин да се изврши тачна процена физичког и психичког стања дотичне особе. Исто тако, ако разговор са адвокатом није поверљив, лице се можда неће осећати слободно да открије како се с њим поступа. Право на приступ адвокату такође би требало да подразумева и право на присуство адвоката током било каквог испитивања од стране полиције, а адвокат треба да буде у могућности да интервенише током испитивања.¹⁴

На проблем у приступу браниоцу и учинак адвоката постављених по службеној дужности ЦПТ је указивао и након претходних посета Републици Србији: „Много притужби је опет примљено на учинак адвоката по службеној дужности додељених

¹⁴ Стандарди ЦПТ: Приступ адвокату као начин спречавања злостављања, тч. 23

задржаним лицима. Наиме, делегацији је речено да се адвокати по службеној дужности састају са клијентима тек у суду (до 48 часова од лишења слободе) и да у неколико случајева нису уопште били заинтересовани за поверљив разговор са клијентом и да се чинило да занемарују наводе о неадекватном поступању полицијских службеника када им их клијенти помену“.¹⁵

4.

ПРЕПОРУКА

Адвокатска комора Пожаревац ће указати својим члановима на значај који имају у заштити од злостављања и подсетити их на обавезу да свим одбранама лица лишених слободе приступају у складу са прописима и кодексом, те да је потребно да остваре лични контакт са задржаним лицима током њиховог боравка у полицијској станици.

Правилник о полицијским овлашћењима¹⁶ прописује да се лице које се доводи обавештава да има право на браниоца,¹⁷ односно да се лице које се задржава обавештава о праву на браниоца по свом избору, да неометано обави разговор са браниоцем, да бранилац присуствује његовом саслушању и праву да буде обавештено да ће се бранилац одредити по службеној дужности, ако га само не изабере, када је то законом обавезно.¹⁸ О задржавању лица полицијски службеник сачињава записник,¹⁹ који обавезно садржи, између осталог, и податке о оствареним правима задржаног лица.²⁰

Правилником о полицијским овлашћењима је прописано и да се преглед примењених овлашћења, уписници и други прегледи прописани овим правилником могу водити у електронском облику на јединственом информационом систему Министарства.²¹ У јединственом информационом систему Министарства се води евиденција о доведеним лицима – преглед података о доведеном лицу, који садржи и податке о остваривању права доведених лица.

Евиденције о доведеним и задржаним лицима треба да садрже тачне податке о остваривању права на приступ браниоцу, па тако и податак да бранилац, иако је позван, није приступио службеним просторијама и није обавио разговор са лицем. Стога је НПМ става да је потребно унапредити електронско евидентирање остваривања права доведених и задржаних лица на приступ браниоцу тако што би се обезбедиле техничке могућности за то.